Lieta Nr.C33234920
Lietas arhīva Nr. CA-1932-22/32
ECLI:LV:RAT:2022:1013.C33234920.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2022. gada 13. oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese referente Inese Strelča,

tiesneses Ilze Celmiņa un Ligita Gavare,

rakstveida procesā izskatīja civillietu Akciju sabiedrības „Gaso" prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu sakarā ar Akciju sabiedrības „Gaso" apelācijas sūdzību par Rīgas rajona tiesas 2022. gada 16. maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Akciju sabiedrība „Gaso" 2019. gada 27. decembrī Rīgas rajona tiesā cēla prasību pret /pers. B/, lūdzot piedzīt 2870,83 EUR, ko veido parāds par patērēto dabasgāzi 2799,70 EUR, kā arī izdevumi par skaitītāju montāžu 24,64 EUR un jauno skaitītāju 45 EUR, pasta izdevumi par paziņojuma nosūtīšanu 1,49 EUR, kā arī piedzīt visus tiesāšanās izdevumus, tai skaitā, valsts nodevu 419,47 EUR, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 3,20 EUR, valsts nodevu par pierādījumu nodrošināšanu 30 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par pierādījumu nodrošināšanu 3,20 EUR, ekspertīzes izdevumus 306,14 EUR un izdevumus par advokāta palīdzību. Turklāt lūgts noteikt prasītājas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos nokavējuma procentus 6 % gadā no piedzītās summas.

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

Starp pusēm 2002. gada 5. augustā noslēgts līgums par dabasgāzes piegādi nekustamajā īpašumā /adrese/, kurā ierīkots dabasgāzes patēriņa skaitītājs. 2017. gada 10. novembrī veikta skaitītāja nomaiņa un sākotnēji ierīkotais skaitītājs nosūtīts ekspertīzes veikšanai, kuras atzinumā konstatēta iejaukšanās skaitītāja darbībā, kas ļāva atbildētājam patērēt dabasgāzi bez uzskaites, tātad arī bez maksas.

Tādējādi atbildētājs ir pārkāpis līguma 2.1.4. punktu, kā rezultātā iestājas 4.2. punktā paredzētās sekas. Atbilstoši Civillikuma 3. pantam ir piemērojami Ministru kabineta 2017. gada 7. februāra noteikumi Nr. 78 „Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (turpmāk arī noteikumi Nr. 78).

Saskaņā ar noteikumu Nr. 78 89. punktu atbildētājam ir pienākums norēķināties par patērēto dabasgāzi. Aprēķins sagatavots, ievērojot noteikumos Nr. 78 paredzēto kārtību. Laikā no 2016. gada 11. novembra līdz 2017. gada 10. novembrim pēc diferencētajām dabasgāzes patēriņa normām ir patērēta dabasgāze par summu 2799,70 EUR. Tāpat aprēķinā iekļauti izdevumi saistībā ar skaitītāju montāžu un jauno skaitītāju, kā to paredz noteikumu Nr. 78 97.^{5}. un 148.^{1} apakšpunkts.

[2] Ar Rīgas rajona tiesas 2020. gada 7. janvāra lēmumu prasība nodrošināta, apķīlājot maksājumus, kuri atbildētājam pienākas no trešajām personām, tajā skaitā, naudas līdzekļus kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās. Noteikts, ka prasības nodrošinājums sniedzas līdz 2870,83 EUR.

[3] Atbildētājs iesniedzis paskaidrojumus par prasību, norādot, prasību neatzīst, jo eksperta atzinumā nav konstatēti tādi skaitītāja bojājumi, kas būtu par pamatu atzinumam, ka atbildētājam bija radusies iespēja lietot gāzi bez maksas.

[4] 2021. gada 21. decembrī tiesā saņemti prasības pieteikuma grozījumi un papildinājumi, kuros lūgts: 1) piedzīt no atbildētāja prasītājas labā 2052,23 EUR, kas sastāv no parāda par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem 990,55 EUR, līgumsoda 990,55 EUR, skaitītāja demontāžas un jaunā skaitītāja uzstādīšanas izdevumiem 24,64 EUR, jaunā skaitītāja vērtības 45 EUR un pasta izdevumiem par pretenzijas nosūtīšanu 1,49 EUR, kā arī piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai visus tiesāšanās izdevumus; 2) noteikt prasītājai tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt likumiskos nokavējuma procentus 6 % gadā no piedzītās summas; 3) atmaksāt prasītājai no valsts budžeta līdzekļiem pārmaksāto valsts nodevu 41,64 EUR.

Prasības grozījumi un papildinājumi pamatoti ar šādiem argumentiem.

[4.1] Neatkarīgi no tā, vai dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpuma tiesiskās sekas tiek regulētas ar speciālajām rakstītajām tiesību normām, saistoša un faktiskajai situācijai atbilstoša ir Satversmes tiesas 2020. gada 28. septembra spriedumā Nr. 2019-37-0103 paustā atziņa, ka gan enerģijas lietotāja pienākumam samaksāt par izlietoto dabasgāzi, gan pienākumam samaksāt kompensāciju, ir disciplinējošs raksturs, un šie pienākumi vispār ir

vērsti uz dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpumu novēršanu.

[4.2] Ievērojot, ka pienākumu nodrošināt skaitītāja saglabāšanu, noslēdzot līgumu, uzņēmās atbildētājs, bet šis pienākums netika izpildīts, atbildētājam ir pienākums atlīdzināt prasītājai nodarītos zaudējumus, samaksājot par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem atbilstoši izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes apjomam.

Novērtējot piedzenamā zaudējumu apmēru, jānodibina faktiski izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes apjoms, kas nosakāms, veicot uzskaitītās dabasgāzes patēriņa salīdzinājumus līdzīgos apstākļos un laikposmos. Piedzenamai summai par izlietoto, bet neuzskaitīto dabasgāzi, ir jābūt noteiktai tādā apmērā, lai novērstu prettiesiski radītās iespējas dabasgāzes patērēšanai bez uzskaites negatīvās sekas, tātad pēc iespējas pilnīgāk atjaunojot stāvokli, kāds pastāvētu, ja attiecīgais dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpums nebūtu noticis.

[4.3] Šajā gadījumā uzskaitītās dabasgāzes patēriņš bija būtiski samazinājies periodā no 2012. gada 30. septembra līdz 2015. gada 30. septembrim, salīdzinot ar periodu no 2002. gada 5. augusta līdz 2012. gada 30. septembrim un no 2015. gada 30. septembra līdz 2017. gada 10. novembrim, kā arī pēc jaunā skaitīja uzstādīšanas no 2017. gada 10. novembra līdz 2018. gada 31. decembrim.

Dabasgāzes patērēšana bez uzskaites Gazificētajā objektā ir notikusi krietni ilgākā periodā kā tas sākotnēji tika norādīts prasībā.

Paskaidro, ka pārrēķinā iekļautais posms no 2012. gada 30. septembra līdz 2015. gada 30. septembrim, kura laikā konstatējams būtiski samazināts uzskaitītās dabasgāzes patēriņš, ir 36 mēneši, tādēļ, lai periods no 2002. gada 5. augusta līdz 2011. gada 30. septembrim (109,84 mēneši) atbilstu attiecīgajam periodam, uzskaitītais dabasgāzes apjoms (27 082 m^3) tika izdalīts ar 109,84, tādējādi izrēķinot vidējo dabasgāzes patēriņu mēnesī (247 m^3), kas sareizināts ar 36 mēnešiem.

Sagatavojot pārrēķinu, ir ņemts vērā periodā no 2012. gada 30. septembra līdz 2015. gada 30. septembrim ar skaitītāju uzskaitītais dabasgāzes apjoms, proti, no kopējā faktiski izlietotās dabasgāzes apjoma (8892 m^3) ir atņemts ar skaitītāju uzskaitītās dabasgāzes apjoms (7095 m^3) attiecīgajā periodā, tādējādi nosakot izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes apjomu 1797 m^3. Līdz ar to saskaņā ar pārrēķinu, atbildētājam ir pienākums samaksāt prasītājai faktiski izlietoto, bet neuzskaitīto dabasgāzi (1797 m^3) 990,55 EUR, tādējādi nodrošinot ekonomisko ekvivalenci prasītājas un atbildētāja tiesiskajās attiecībās.

[4.4] Šajā gadījumā, dabasgāzes patēriņš ir būtiski samazinājies no 2012. gada 30. septembra līdz 2015. gada 30. septembrim, proti, trīs gadus atbildētājam bija prettiesiski radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas vai samazinātā apmērā. Līdz ar to atbildētāja pieļautais pārkāpums atzīstams par ilgstošu.

Turklāt ir vērtējams pieļautās prettiesiskās rīcības kā nelegālās darbības raksturs, bīstamība un attiecīgās rīcības iespējamās sekas, proti, rīcība, prettiesiski iejaucoties dabasgāzes uzskaites sistēmā, ir uzskatāma par vispārbīstamu darbību, jo var radīt sprādzienbīstamas situācijas, tādējādi, apdraudot ne vien savu, bet arī citu cilvēku veselību un dzīvību, kā arī īpašumu.

Ievērojot minēto līgumsodam ir jābūt noteiktam tādā apmērā, lai nodrošinātu arī prevencijas un sodīšanas funkciju izpildi, tam jābūt samērīgam, salīdzinot ar pieļauto pārkāpumu un tā iespējamām sekām.

Līgumsods, kas noteikts zaudējumu apmērā 990,55 EUR, ir samērīgs ar izdarīto pārkāpumu.

[4.5] Prasītāja sākotnēji iesniedzot prasību ir samaksājusi valsts nodevu 349,47 EUR (prasības summa 2870,83 EUR), bet pēc prasības grozīšanas un papildināšanas prasības summa ir 2052,23 EUR par ko maksājama valsts nodeva 307,83 EUR. Ievērojot minēto, un to, ka prasītāja ir samaksājusi lielāku valsts nodevu nekā to nosaka likums, atbilstoši Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas 1. punktam, lūgts tiesu atmaksāt pārmaksāto valsts nodevu 41,64 EUR apmērā.

[5] Ar Rīgas rajona tiesas 2022. gada 16. maija spriedumu prasība apmierināta daļēji, no atbildētāja prasītājas labā piedzīta neuzskaitītās dabasgāzes patēriņa maksa 818,64 EUR, līgumsods 818,64 EUR, skaitītāja demontāžas un jauna skaitītāja uzstādīšanas izdevumi 24,64 EUR, atlīdzība jaunā skaitītāja vērtībā 45 EUR, pasta izdevumi 1,49 EUR un tiesāšanās izdevumi - samaksātā valsts nodeva par prasības pieteikumu 256,27 EUR, valsts nodeva par prasības nodrošināšanu 70 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,66 EUR, par liecinieka nopratināšanu 5 EUR, ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību lietā 256,26 EUR un ar ekspertīzes veikšanu saistītie izdevumi 306,14 EUR, kopā 2604,74 EUR. Izbeigta tiesvedība prasības daļā par 818,60 EUR piedziņu. Noraidīta prasība daļā par neuzskaitītās dabasgāzes patēriņa maksas 171,91 EUR, līgumsoda 171,91 EUR, valsts nodevas par pierādījumu nodrošināšanu 30 EUR, ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu par pierādījumu nodrošināšanu 3,20 EUR, kopā 377,02 EUR piedziņu, kā arī, noraidīts lūgums par pārmaksātās valsts nodevas 41,64 EUR atmaksu.

Pirmās instances tiesas spriedums pamatots ar šādiem motīviem.

[5.1] Ievērojot, ka lietā atbilstoši Civilprocesa likuma 121. panta otrās daļas noteikumiem ir veikta ekspertīze, ko ir veikusi eksperte /pers. G/, kura specializējas mehanoskopisko pēdu izpētē, eksperte ir brīdināta par kriminālatbildību, ekspertei ir uzdoti standarta jautājumi attiecībā uz gāzes skaitītāju, kā arī ir veikta samaksa par ekspertīzi, tiesa nesaskatīja pamatu izslēgt no pierādījumu bāzes 2018.gada 6.decembra Eksperta atzinumu Nr.18-881, kā to lūdza atbildētāja pārstāve.

[5.2] Konstatēts, ka ar lietā esošajiem dokumentiem ir pierādīts, ka prasītāja ir AS „Latvijas Gāze" saistību un tiesību pārņēmēja, uz kuru ir pārgājušas arī saistības un pienākumi attiecībā pret atbildētāju.

[5.3] AS „Latvijas Gāze" ar atbildētāju 2002. gada 5. augustā kā lietotāju noslēgusi līgumu par dabasgāzes piegādi atbildētājam piederošajam īpašumam.

[5.4] Atbildētājam, kā dabasgāzes lietotājam ir pienākums nodrošināt mēraparāta un plombu saglabāšanu.

Eksperta atzinumā ir norādīts kategorisks secinājums, ka stiprinājuma kniede ir nomainīta, jo tai nav bojājumu. Savukārt bojājumi ir konstatēti uz gāzes skaitītāja priekšējā paneļa stiprinājuma augšdaļā, verifikācijas kniedes labajā pusē un stiprinājuma labās puses aizmugurējā stūrī, kas radušies, cieta priekšmeta nosacīti platu izvirzījumu pārvietojot no stiprinājuma labās puses gar augšējo virsmu, virzienā uz stiprinājuma kniedi, zem tās malām un iespiežot izvirzījumu stiprinājuma virsmā zem kniedes malām – atliecot stiprinājuma kniedes malas. Bojājumi radušies, noņemot stiprinājuma kniedi.

Izvērtējot eksperta atzinumā norādīto skaitītāja bojājumu raksturu, liecinieka uzrādīto un izskaidroto skaitītāja Premagas G4 BK uzbūvi, atzīts par likumsakarīgu, ka, noņemot stiprinājuma kniedi, ir iespējams noņemt skaitīšanas ierīci, tādējādi patērējot dabasgāzi vai nu pilnībā bez uzskaites, vai arī mainīt (samazināt) skaitīšanas ierīces rādījumus.

Secināts, ka laika posmā starp skaitītāja uzstādīšanu 2002. gada 5.augustā un noņemšanu 2017. gada 10. novembrī ir veiktas tādas darbības, kuru rezultātā radīta iespēja dabasgāzi lietot, neveicot tās pilnīgu uzskaiti.

Minētais apstāklis atzīts par pietiekamu, lai konstatētu atbildētāja atbildību par šādas rīcības rezultātā prasītājai radītajām nelabvēlīgajām sekām. Tāpat ņemts vērā, ka tieši atbildētājs gūst labumu no skaitītāja darbības traucējumiem, jo tādā veidā viņš var lietot dabasgāzi bez atbilstošas samaksas veikšanas.

[5.5] Konkrētajā gadījumā uzskaitītās dabasgāzes patēriņš bija būtiski samazinājies no 2012. gada 30. septembra līdz 2015. gada 30. septembrim, tas ir 36 mēnešu periodā, uzskaitītais dabasgāzes patēriņš ir 7095 m^3. Savukārt no 2002. gada 5. augusta līdz 2011. gada 30. septembrim uzskaitītais dabasgāzes apjoms ir 27 082 m^3, kas vidēji mēnesī ir 247 m^3. Savukārt, 247 m^3 reizinot ar 36 mēnešiem, patēriņam būtu jābūt 8892 m^3.

Līdz ar to par neuzskaitīto patērēto dabasgāzes apmēru atzīti 1797 m^3 (8892 m^3 – 7095 m^3), par ko atbildētājam ir jāveic samaksa.

Lietā nav strīda par to, ka atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 4. aprīļa noteikumu Nr. 199 „Noteikumi par dabasgāzes apriti un akcīzes nodokļa piemērošanas kārtību" 57.1. apakšpunktam prasītāja veic akcīzes nodokļa maksājumus par visu dabasgāzi, vēlāk iekļaujot tos atbildētājam kā gala lietotājam izrakstītajos rēķinos atbilstoši faktiskajam dabasgāzes patēriņam.

Ievērojot minēto, atzīts, ka vienlaikus pastāv pamats piedzīt akcīzes nodokli, ko prasītāja apmaksāja par iepriekš neuzskaitīto dabasgāzi.

Maksa par 1797 m^3 bez akcīzes nodokļa un bez PVN ir 787,39 *euro*, akcīzes nodoklis 31,25 *euro*, kopā 818,64 *euro*.

[5.6] Tā kā Satversmes tiesa atzinusi, ka enerģijas lietotājs nevis norēķinās par saņemto pakalpojumu, bet gan atlīdzina sadales sistēmas operatoram ar neatļauto darbību nodarītos zaudējumus, atzīts, ka nav pamata aprēķināt pievienotās vērtības nodokli, kas atbilstoši Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5. pantam piemērojams par saimnieciskās darbības rezultātā veikto preču piegādi vai pakalpojuma sniegšanu.

Ņemot vērā minēto, atzīts, ka prasība daļā par lietotās, bez neuzskaitītās dabasgāzes un ar to saistītā akcīzes nodokļa 818,64 *euro* piedziņu ir apmierināma, bet daļā par PVN 171,91 *euro* – noraidāma.

Norādīts, ka tādējādi tiks nodrošināta ekonomiskā ekvivalence prasītājas un atbildētāja tiesiskajās attiecībās.

[5.7] Konstatēts, ka līguma 4.2. apakšpunktā puses pielīgušas līgumsodu, kas vispārīgā gadījumā būtu atzīstams par acīmredzami nesamērīgu un atbilstoši Civillikuma 1717. pantam par spēkā neesošu. Vienlaikus ievērojot apstākli, ka šāds līguma noteikums paredzēts brīdī, kad Civillikums nenoteica līgumsoda ierobežojumus, kā arī faktiski līgumā tika ieviesti speciālā regulējuma noteikumi, kas šobrīd atzīti par antikonstitucionāliem un spēkā neesošiem, nav pamata liegt prasītājai saņemt līgumsodu, kam piekritušas abas puses, pielāgojot līgumsoda apmēru tagadējām normatīvā regulējuma prasībām.

Atzīts, ka līgumsoda (kompensācijas) aprēķināšanai tiešā veidā nav izmantojams Civillikuma 1716. pantā paredzētais 10 % apmērs no pamatparāda. Vērtējot piedzenamā līgumsoda samērīgumu ar izdarīto pārkāpumu, tiesa ņem vērā, ka lietā ir konstatēts skaitītāja bojājums, kas radīja iespēju patērēt dabasgāzi bez maksas. Minētais pārkāpums ir būtisks pārkāpums.

Savukārt līgumsodam (kompensācijai) ir jāveicina dabasgāzes lietošanas noteikumu un dabasgāzes piegādes līguma noteikumu ievērošana, kā arī jānodrošina, ka tiek panākts taisnīgs rezultāts par atbildētāja kā dabasgāzes lietotāja pieļauto pārkāpumu.

Tādējādi, ievērojot piedzītā pamatparāda apmēru, par taisnīgu apmēru atzīts līgumsods (kompensācija) pamatparāda apmērā, t.i., 818,64 *euro*. Secināts, ka mazāku līgumsoda apmēru noteikt nav pamata, jo tas nebūtu samērīgs ar pieļautā pārkāpuma bīstamību, kā arī nepildītu sodīšanas funkciju. Savukārt līgumsods daļā par 171,91 *euro* ir noraidāms.

[5.8] Tā kā konstatēta patvaļīga skaitītāja darbības ietekmēšana, atzīts, ka saskaņā ar Noteikumu par dabasgāzi 148.1. apakšpunktu un līguma noteikumiem atbildētājam jāsedz skaitītāja demontāžas un jauna skaitītāja uzstādīšanas izdevumi 24,64 *euro* un jāatlīdzina jaunā skaitītāja vērtība 45 *euro*, kuru apmēru apliecina AS „Latvijas Gāze" 2016. gada 15. marta cenrādis, 2017. gada 2. novembra izziņa par dabasgāzes uzskaites mēraparāta pārdošanas cenu.

Tāpat, ievērojot Civillikuma 1779. panta noteikumus kopsakarā ar apstākli, ka tie nepārsniedz maksimālo atlīdzināmo izdevumu apmēru, kas paredzēts Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumos Nr. 61 „Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi", vienlaikus piedzenami pasta izdevumi 1,49 *euro*.

[5.9] Konstatēts, ka sākotnējā prasības summa bija 2870,83 *euro*, taču prasītāja atbilstoši Civilprocesa likuma 74. panta trešās daļas noteikumiem to samazināja, lūdzot piedzīt 2052,23 *euro*, tādējādi atsakoties no prasības daļā par 818,60 *euro* piedziņas.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 223. panta 4. punktu un ievērojot, ka minētais nav pretrunā ar likumu un neaizskar citu personu tiesības un intereses, prasītājas atteikšanās no prasības daļā par 818,60 *euro* piedziņu ir pieņemama un tiesvedība šajā daļā ir izbeidzama.

[5.10] Ievērojot Civillikuma 1759. panta 1. punkta, 1760. panta, 1765. panta pirmās un ceturtās daļa noteikumus, 2021. gada 15. decembra Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces lēmumu un izveidojušos tiesu praksi (*Senāta atziņas 2014. gada 4. novembra spriedumā lietā Nr. SKC-2742-14 (C17162112) un 2016. gada 29.janvāra lēmumā lietā Nr. SKC-1331/2016 (C28283311)*) prasītājai par laika periodu pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) ir atzīstas tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % gadā no kopējās ar spriedumu piedzītās summas 2604,74 *euro*, ievērojot Civillikuma 1763. panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[5.11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu, ievērojot, ka prasība apmierināta daļēji - par summu 1708,41 *euro*, jeb 83,25 % apmērā, tad no atbildētāja prasītājas labā proporcionāli piedzenami arī prasītājas samaksātie tiesas izdevumi 328,93 *euro*, kas sastāv no samaksātās valsts nodevas 256,27 *euro*, 70 *euro* par prasības nodrošināšanu un ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem 2,66 *euro*.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 39. panta pirmās daļas 2. punktam no atbildētāja prasītājas labā piedzīti prasītājas samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5 *euro* par liecinieka /pers. J/ nopratināšanu tiesas sēdē.

[5.12] Prasītāja pieteikusi lūgumu piedzīt no atbildētāja arī samaksāto valsts nodevu par pierādījumu nodrošināšanu 30 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par pierādījumu nodrošināšanu 3,20 *euro*.

Atzīts, ka šajā daļā tiesāšanās izdevumi ir noraidāmi, jo tie ir attiecināmi uz lietu, kas skatīta Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā un 2018. gada 13. jūnijā pieņemts lēmums par ekspertīzes nozīmēšanu.

Konkrētajā gadījumā tā bija prasītājas izvēle, izvēlēties tieši šādu pierādījumu nodrošināšanas kārtību, jo prasītājai bija iespējams lūgt ekspertīzi noteikt arī šīs konkrētās lietas ietvaros, par ko atsevišķi nebūtu bijis jāmaksā ne valsts nodeva, ne arī izdevumi par pavēstu nosūtīšanu. Tādējādi atzīts, ka atbildētājam nav jānes atbildība par prasītājas izvēlēto šādu pierādījumu nodrošināšanas kārtību un tiesāšanās izdevumi 33,20 *euro* apmērā, kas prasītājai radušies citā tiesvedībā, ir noraidāmi.

[5.13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta a) apakšpunktu, otro un ceturto daļu no atbildētāja prasītājas labā piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi par advokāta palīdzību lietā 256,26 *euro*.

[5.14] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 3. punktu no atbildētāja prasītājas labā piedzīti ar ekspertīzes veikšanu saistītie izdevumi 306,14 *euro*, kuru apmēru apliecina Valsts tiesu ekspertīžu biroja 2018. gada 2. jūlija priekšapmaksas rēķins Nr. 106-18.

[5.15] Prasītāja lūgusi atmaksāt pārmaksāto valsts nodevu 41,64 *euro*, jo tika samazināta prasības summa.

Norādīts, ka tiesai nav saistošs juridiskajā literatūrā izteiktais viedoklis, kam konkrētajā gadījumā tiesa nevar pievienoties. Attiecīgi jāņem vērā, ka Civilprocesa likuma 41. panta otrajā daļā tieši paredzētas sekas tam, ja prasītājs no prasības atsakās pilnīgi vai kādā daļā, proti, valsts nodeva nav atlīdzināma, ja vien atteikšanās iemesls nav saistīts ar to, ka atbildētājs labprātīgi pēc prasības celšanas atmaksājis parādu/zaudējumus. No minētā izriet, ka prasītāja atteikšanās no prasības kādā daļā, atzīstot, ka tā nav bijusi pamatota, nevar tikt atzīta par pamatu valsts nodevas atmaksai, jo prasītājam ir jāuzņemas valsts nodeva, kas par to ir samaksāta. Pretējas izpratnes gadījumā zustu valsts nodevas ieviešanas institūta mērķis atturēt personas no nepamatotu prasību celšanas, pieļaujot, ka vēlāk nepamatoti celtā prasība daļā var tikt atsaukta un prasītājs var atgūt par to samaksāto valsts nodevu. Šādos apstākļos atzīts, ka nav pamata atmaksāt valsts nodevu.

[5.16] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo un otro daļu atzīts, ka no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 83,25 %, t.i., 0,45 *euro*, bet no prasītājas – 0,09 *euro* (16,75 %).

[6] Par minēto spriedumu apelācijas sūdzību iesniegusi prasītāja, norādot, ka pārsūdz to daļā, ar kuru pirmās instances tiesa ir noraidījusi prasību daļā par neuzskaitītās dabasgāzes patēriņa maksas 171,91 *euro* un līgumsoda 171,91 *euro* piedziņu.

[6.1] Pretēji pirmās instances spriedumā norādītajam attiecībā par pievienotās vērtības nodokļa samaksu, atbildētājam ir pienākums ne vien atlīdzināt prasītājai nodarītos zaudējumus, samaksājot par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem atbilstoši izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes apjomam, bet arī pievienotās vērtības nodokli (21 %), jo darījums par dabasgāzes piegādi tiek aplikts ar šo nodokli un prasītājai ir pienākums no piedzītās summas nomaksāt pievienotās vērtības nodokli valsts budžetā.

Attiecīgi, nepiedzenot summas daļu, ko veido pievienotās vērtības nodoklis, netiek nodrošināta ekonomiskā ekvivalence, jo prasītāja ir spiesta samaksāt pievienotās vērtības nodokli no saviem līdzekļiem par pakalpojumu, ko saņēmis atbildētājs.

[6.2] Prasītāja pievienojas spriedumā atzītajam - par taisnīgu apmēru atzīst līgumsodu (kompensāciju) pamatparāda apmērā. Vienlaikus norādāms, ka prasītāja pārsūdzējusi spriedumu prasības noraidītajā daļā (par izlietoto, bet neuzskaitīto dabasgāzi 171,91 *euro* apmērā) un līdz ar to arī tiek pārsūdzēts spriedums prasības noraidītajā daļā par līgumsoda 171,91 *euro* apmērā piedziņu. Attiecīgi līgumsods ir nosakāms 990,50 *euro*.

[6.3] Ievērojot lietā faktiski mainījušos apstākļus, proti, ka pēc 2019. gada 19. decembra prasības celšanas tiesā un tiesvedības ierosināšanas, vien 2021. gada 14. oktobrī Satversmes tiesa ar spriedumu Nr. 2021-03-03 ir atzinusi par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmei tiesību normas, t.sk.

Noteikumu Nr. 78 tiesību normas, kas noteica parāda par izlietoto, bet neuzskaitīto dabasgāzes aprēķināšanas kārtību, kas tika veikta, pamatojoties uz diferencētajām dabasgāzes patēriņa normām un to, ka prasītāja ir samaksājusi lielāku valsts nodevu nekā to nosaka likums, proti, 349,47 *euro* apmērā (prasības summa 2870,83 *euro*), prasītāja atbilstoši Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas 1. punktam, lūdz tiesu atmaksāt pārmaksāto valsts nodevu 41,64 *euro* (349,47 *euro*–307,83 *euro*).

[7] Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējot lietas apstākļus, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10. pantu atzina, ka lietu ir iespējams izskatīt rakstveida procesā, dodot lietas dalībniekiem termiņu līdz 2022. gada 14. septembrim papildu paskaidrojumu vai citu procesuālo lūgumu iesniegšanai tiesā. Par lietas izskatīšanas datumu lietas dalībniekiem savlaicīgi un likumā noteiktajā kārtībā paziņots.

Pēc tiesas paziņojuma par lietas izskatīšanu rakstveida procesā lietas dalībnieki papildu paskaidrojumus tiesā nav iesnieguši.

Motīvu daļa

[8] Civillietu tiesas kolēģija, izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, pušu rakstveida paskaidrojumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

[9] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. panta pirmo daļu un 430. panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības tādā apjomā, kā lūgts apelācijas sūdzībā, atkārtoti nepārbaudot tos faktus, kas apelācijas sūdzībā nav apstrīdēti.

Prasītāja pārsūdzējusi pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīta prasība. Atbildētājs spriedumu nav pārsūdzējis.

Ievērojot minēto, atzīstams, ka pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru apmierināta prasība par neuzskaitītās dabasgāzes patēriņa maksas 818,64 *euro*, līgumsoda 818,64 *euro* piedziņu, izdevumu par bojātā dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta demontāžu un jauna skaitītāja uzstādīšanu 69,64 *euro* un pasta izdevumu 1,49 *euro* piedziņu, kā arī daļā ar kuru izbeigta tiesvedība prasības daļā par 818,60 *euro* piedziņu, ir stājies spēkā, līdz ar to apelācijas instances tiesa apelācijas sūdzības robežās skata lietu pēc būtības tikai daļā par neuzskaitītās dabasgāzes patēriņa maksas 171,91 *euro*, līgumsoda 171,91 *euro* un tiesas izdevumu piedziņu.

[10] Lietā nepastāv strīds par šādiem faktiem: 2002. gada 5. augustā noslēgts līgums par dabasgāzes piegādi atbildētājam piederošajam īpašumam; 2017. gada 10. novembrī sastādīts akts Nr. A28997 par skaitītāja maiņu, fiksējot, ka gazificētajā objektā noņemts skaitītājs Premagas G4 BK Nr. 1356851-026-02-I un plomba Nr. 5069999 un ielikta drošības maisā Nr. 0048702, pievienots skaitītājs BK-G4M Nr. 00783221 un uzlikta plomba Nr. R1028719, rādījums 00000 m^3 (*lietas 27. lapa*).

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2018. gada 13. jūnija lēmumu noteikta trasoloģiskā ekspertīze. 2018. gada 6. decembra ekspertīzes atzinumā Nr. 18-881 gāzes skaitītāja izpētes rezultātā ir konstatēta iejaukšanās skaitītājā, kniedē un skaitītāja rūpnīcas plombā, kas atbildētājam, radīja iespēju patērēt dabasgāzi bez uzskaites un bez maksas.

Prasītāja 2018. gada 19. decembrī nosūtījusi atbildētājam pretenziju par izlietotās dabasgāzes un sadales sistēmas pakalpojumu samaksu saistībā ar dabasgāzes lietošanas normatīvo aktu pārkāpšanu Nr. 21-4/4716, informējot par to, ka ir konstatēta darbību veikšana ar mērķi iejaukties mēraparāta skaitīšanas ierīces darbībā, par ko atbildīgs lietotājs, aicinot atbildētāju līdz 2019. gada 3. janvārim samaksāt prasītājai 4438,24 *euro* (*lietas 45.-47. lapa*).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 430. panta trešajai daļai apelācijas instances tiesa šos faktus atkārtoti nepārbauda.

[11] Izvērtējot prasītājas apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, tiesas kolēģija tos atzīst par daļēji pamatotiem.

[11.1] Civillietu tiesas kolēģija atzīst par pamatotu un apmierināmu prasītājas prasību daļā par neuzskaitītās dabasgāzes patēriņa maksas 171,91 *euro* un līgumsoda 171,91 *euro* piedziņu, pamatojoties uz šādiem argumentiem.

[11.1.1] No lietā iesniegtā pārrēķina, izriet, ka no 2012. gada 30. septembra līdz 2015. gada 30. septembrim (36 mēneši), uzskaitītais dabasgāzes patēriņš ir 7095 m^3. Savukārt periodā no 2002. gada 5. augusta līdz 2011. gada 30. septembrim uzskaitītais dabasgāzes apjoms ir 27 082 m^3, kas vidēji mēnesī ir 247 m^3. Savukārt 247 m^3 reizinot ar 36 mēnešiem, secināms, ka patēriņam bija jābūt 8892 m^3.

Tādējādi par neuzskaitīto patērēto dabasgāzes apmēru atzīstams 1797 m^3 (8892 m^3 – 7095 m^3), par kuru atbildētajam ir jāveic samaksa.

Atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 4. aprīļa noteikumu Nr. 199 „Noteikumi par dabasgāzes apriti un akcīzes nodokļa piemērošanas kārtību" 57.1. apakšpunktam, prasītāja aprēķinājusi maksu par dabasgāzes patēriņu 1797 m^3, kas bez akcīzes nodokļa un bez pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) ir 787,39 *euro*, akcīzes nodoklis 31,25 *euro*, kopā 818,64 *euro*, kā to pamatoti atzinusi pirmās instances tiesa.

Tomēr Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka nav pamatots pirmās instances tiesas secinājums, ka prasība noraidāma daļā par PVN 171,91 *euro*, iekļaušanu maksā par dabasgāzes patēriņu.

Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2021. gada 14. oktobra spriedumā lietā Nr. 2021-03-03 (turpmāk – Spriedums Nr. 2021-03-03) norādīts, ka *dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpuma tiesiskās sekas vairs nenosaka speciāls tiesiskais regulējums. Taču tas pats par sevi nenozīmē, ka enerģijas lietotājam vairs nebūtu pienākuma atlīdzināt sadales sistēmas operatoram nodarītos zaudējumus*. No taisnīguma principa un tā konkretizācijas elementa – *ekonomiskās ekvivalences* – izriet, ka *nav pieļaujama civiltiesisko attiecību dalībnieku iedzīvošanās uz cita šo tiesisko attiecību dalībnieku rēķina, tostarp nav pieļaujama arī enerģijas lietotāja iedzīvošanās uz sadales sistēmas operatora rēķina. Tādēļ enerģijas lietotājam ir pienākums atlīdzināt sadales sistēmas operatoram ar dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpumu nodarītos zaudējumus*.

Nepastāvot speciālam privāttiesisko attiecību tiesiskajam regulējumam, ir piemērojams vispārīgais civiltiesību regulējums attiecībā uz prettiesiskiem tiesību aizskārumiem, kas ietverts Civillikumā. Turklāt tieši un nepastarpināti piemērojams Satversmes 105. pants, taisnīguma princips un tā konkretizācijas elements – *ekonomiskās ekvivalences princips* (sk. *Satversmes tiesas sprieduma Nr.2021-03-03 27. punktu, 42. lp.*).

Saskaņā ar Ministru kabineta 2017. gada 7. februāra noteikumu Nr. 78 „Dabasgāzes tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (*redakcijā, kas bija spēkā no 2017. gada 3. aprīļa līdz 2020. gada 24. janvārim*) (turpmāk – Noteikumi Nr. 78) 97.5. apakšpunktu lietotājam ir pienākums segt izdevumus, kas saistīti ar sadales sistēmas operatoram nodarīto kaitējumu, tostarp radītajiem zaudējumiem, ja patvaļīgi tika izdarītas izmaiņas dabasgāzes apgādes sistēmā vai tika sabojāta dabasgāzes apgādes sistēma vai komercuzskaites mēraparāts vai tā plombas. Savukārt Civillikuma 1779. pants nosaka, ka katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Pievienotās vērtības nodokļa likums regulē nodokļu maksātāja, šajā gadījumā prasītājas, attiecības ar valsti, nosakot kā sabiedrībai aprēķināms, uzrādāms un maksājams PVN.

Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1. panta 2. punktu *atlīdzība ir preču* vai pakalpojumu *vērtība naudas izteiksmē, kuru preču piegādātājs* vai pakalpojumu sniedzējs *saņem vai kura tam būtu jāsaņem kā samaksa no preču* vai pakalpojumu *saņēmēja* vai citas personas *par preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu*, bez pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk — nodoklis) *neatkarīgi no tā, vai samaksa izdarīta pilnībā vai daļēji*. Savukārt Pievienotās vērtības nodokļa likuma 1. panta 20. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka *preču piegāde* ir darījums, kas izpaužas kā īpašuma tiesību uz lietu nodošana citai personai, lai tā varētu rīkoties ar lietu; *par preču piegādi uzskata arī darījumus ar* elektroenerģiju, *gāzi*, siltumenerģiju, apkuri, ūdeni, tvaiku un dzesēšanas enerģiju. Saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa 5.panta pirmās daļas 1.punktu *ar nodokli apliekamie darījumi ir šādi saimnieciskās darbības ietvaros iekšzemē veikti darījumi: preču piegāde* (tai skaitā preču piegāde Eiropas Savienības teritorijā un preču eksports) *par atlīdzību*. Turklāt Pievienotās vērtības likuma 35. panta trešā daļa noteic, ka pakalpojuma vērtībā ietilpst visas izmaksas, kā arī visi saskaņā ar normatīvajiem aktiem par šā pakalpojuma sniegšanu maksājamie nodokļi, nodevas un citi obligātie maksājumi, izņemot pievienotās vērtības nodokli.

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājam ir pienākums ne vien atlīdzināt prasītājai nodarītos zaudējumus, samaksājot par izlietoto dabasgāzi un sadales sistēmas pakalpojumiem atbilstoši izlietotās, bet neuzskaitītās dabasgāzes apjomam, bet arī pievienotās vērtības nodokli (21 %), jo darījums par dabasgāzes piegādi tiek aplikts ar šo nodokli un prasītājai ir pienākums no piedzītās summas nomaksāt pievienotās vērtības nodokli valsts budžetā.

Tādējādi ir pamatots prasītājas apelācijas sūdzības arguments, ka nepiedzenot summas daļu, ko veido pievienotās vērtības nodoklis, netiek nodrošināta ekonomiskā ekvivalence, jo prasītāja ir spiesta samaksāt pievienotās vērtības nodokli no saviem līdzekļiem par pakalpojumu, ko saņēmis atbildētājs.

[11.1.2] Tiesas kolēģija atzīst, ka no atbildētāja prasītājas labā piedzenams arī līgumsods 171,91 *euro*.

Saskaņā ar Līguma 4.2. punktu, ja piegādātājs konstatē tīšus skaitītāja bojājumus, ir bojātas vai norautas skaitītāja vai gāzes vadu plombas, vai izdarīti citi pārkāpumi, kuru dēļ ir samazināts gāzes patēriņa lielums vai radīta iespēja gāzi lietot bez maksas, piegādātājs pārtrauc gāzes padevi un izdara pārrēķinu tarifa trīskāršā apmērā par laika posmu no pēdējās piegādātāja izdarītās pārbaudes vai skaitītāja uzstādīšanas dienas, kā arī pieprasa segt skaitītāja vērtību sabojāšanas gadījumā. Gāzes padevi atjauno pēc tam, kad lietotājs norēķinājies par izlietoto gāzi un sedzis ar gāzes atvienošanu un pievienošanu saistītos izdevumus.

Līgumsodam jābūt taisnīgam un samērīgam, to samērojot ar atbildētāja izdarītā pārkāpuma, kas izpaužas kā iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas, smagumu un prasītājas tiesībām saņemt atbilstošu kompensāciju.

Tiesas kolēģija atzīst, ka līgumsoda (kompensācijas) aprēķināšanai tiešā veidā nav izmantojams Civillikuma 1716. pantā paredzētais 10 % apmērs no pamatparāda.

Izvērtējot pieļautā pārkāpuma smagumu un sekas, Civillietu tiesas kolēģija, ņem vērā konkrētā pamatparāda par kuru strīds ir apelācijas instances tiesā apmēru, vidējā patēriņa atšķirību ar salīdzināmo periodu, kā arī pārkāpuma ilgumu trīs gadi, kad atbildētājam bija prettiesiski radīta iespēja patērēt dabasgāzi bez maksas vai samazinātā apmērā. Līdz ar to atbildētāja pieļautais pārkāpums atzīstams par ilgstošu.

Savukārt līgumsodam (kompensācijai) ir jāveicina dabasgāzes lietošanas noteikumu un dabasgāzes piegādes līguma noteikumu ievērošana, kā arī jānodrošina, ka tiek panākts taisnīgs rezultāts par atbildētāja kā dabasgāzes lietotāja pieļauto pārkāpumu.

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija, atzīst par taisnīgu līgumsodu (kompensāciju) pamatparāda apmērā, t.i., 171,91 *euro*. Mazāku līgumsoda apmēru noteikt nav pamata, jo tas nebūtu samērīgs ar pieļautā pārkāpuma bīstamību, kā arī nepildītu sodīšanas funkciju – sodot atbildētāju par to, ka viņš nav nodrošinājis gāzes skaitītāja sākotnējā stāvokļa saglabāšanu un pieļāvis dabasgāzes patēriņu bez maksas, kā arī atturēs no dabasgāzes lietošanas noteikumu pārkāpumiem turpmāk.

[11.2] Civillietu tiesas kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma argumentiem par līguma par pārmaksātās valsts nodevas atmaksu noraidīšanu, atkārtoti tos pašus argumentus nenorādot.

[12] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu, prasītājai atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājas likumiskos procentus, kas saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmo daļu ir seši procenti no simta gadā, no visas piedzītās summas.

[13] Konstatējot, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir pamatoti, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka pirmās instances tiesa pamatā pareizi izvērtējusi lietā pastāvošos apstākļus, vispusīgi un objektīvi novērtējusi pierādījumus, bet kļūdaini atzinusi, ka maksā par patērēto dabasgāzi nav iekļaujams pievienotās vērtības nodoklis, attiecīgi arī šai daļā samazinot līgumsoda apmēru, kas ir pamats grozīt spriedumu lietā, apmierinot prasību.

[14] Atbilstoši Civilprocesa likuma 41. pantam tiesas pienākums, taisot spriedumu, ir izspriest arī par pušu samaksāto tiesas izdevumu atlīdzināšanu visas lietas kontekstā.

Civilprocesa likuma normas par tiesas izdevumu atlīdzināšanu attiecīgai pusei un valstij (Civilprocesa likuma 41. un 42. pants) nosaka, ka tiesas izdevumi atlīdzināmi, ievērojot proporcionalitātes principu, proti, proporcionāli apmierināto vai noraidīto prasījumu apmēram.

Civilprocesa likuma 39. panta pirmā daļas 5. punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir, tai skaitā, ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu atvasinājumu izgatavošanu, piegādāšanu, izsniegšanu, tulkošanu un rakstveida pierādījumu atgriešanu saistītie izdevumi.

Lai gan pirmās instances tiesas spriedums stājies spēkā daļā par parāda 818,64 *euro* un līgumsoda 818,64 *euro* piedziņu, izdevumu par bojātā dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta demontāžu un jauna skaitītāja uzstādīšanu 69,64 *euro* un pasta izdevumu 1,49 *euro* piedziņu, kopā 1708,41 *euro*, jautājums par tiesāšanās izdevumu piedziņu vērtējams no jauna, jo tie ir saistīti ar pamatprasījuma apmierinātās daļas lielumu, kas, izskatot lietu no jauna apelācijas instances tiesā, var mainīties.

[14.1] Prasītāja, ceļot prasību tiesā, samaksājusi valsts nodevu 419,47 *euro* (349,47 *euro* par prasības pieteikumu un 70 *euro* prasības nodrošināšanu, kas tika apmierināts) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,20 *euro* (*lietas 14.-15. lapa*).

Ievērojot, ka apelācijas instances tiesā prasība apmierināta tās uzturētajā daļā par 2052,23 *euro* piedziņu, tādējādi proporcionāli aprēķinot summu, kādu veido prasītājas pirmās instances tiesā samaksātā valsts nodeva, no atbildētāja prasītājas labā ir piedzenami valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par 322,13 *euro* (2052,23/2870,83 * 100 = 71,49%; 349,47 * 71,49% = 249,84 *euro*; 249,84 + 70 + 2,29 (3,20 * 71,49% = 2,29) = 322,13 *euro*).

[14.2] Iesniedzot apelācijas sūdzību, prasītāja pirmās instances tiesas spriedumu pārsūdzēja prasības noraidītajā daļā - 343,82 *euro*, atbilstoši Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta a) apakšpunktam samaksājot valsts nodevu 70 EUR apmērā (*lietas 217. lapa*). Tā kā apelācijas sūdzībā norādītie argumenti guvuši apstiprinājumu un sprieduma pārsūdzētajā daļā par parāda un līgumsoda piedziņu apelācijas instances tiesā ir taisāms pretējs spriedums, no atbildētāja prasītājas labā piedzenama tās samaksātā valsts nodeva par apelācijas sūdzību 70 *euro*.

[14.3] Civilprocesa likuma 39. panta pirmā daļas 2. punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir, tai skaitā, izdevumi, kas saistīti ar liecinieka nopratināšanu vai apskates izdarīšanu uz vietas.

Tā kā pirmās instances tiesa apmierināja prasītāja pārstāves lūgumu par liecinieka nopratināšanu tiesas sēdē, no atbildētāja piedzenami prasītājas samaksātie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5 *euro* (*lietas 109. lapa*) par liecinieka /pers. J/ nopratināšanu tiesas sēdē.

[14.4] Prasītāja pieteikusi lūgumu piedzīt no atbildētāja arī samaksāto valsts nodevu par pierādījumu nodrošināšanu 30 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus par pierādījumu nodrošināšanu 3,20 *euro* apmērā (*lietas 23.–24. lapa*).

Tiesas kolēģija atzīst, ka šajā daļā tiesāšanās izdevumi ir noraidāmi, jo tie ir attiecināmi uz lietu, kas skatīta Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā un 2018. gada 13. jūnijā pieņemts lēmums par ekspertīzes nozīmēšanu.

Konkrētajā gadījumā tā bija prasītājas izvēle, izvēloties tieši šādu pierādījumu nodrošināšanas kārtību, jo prasītājai bija iespējams lūgt ekspertīzi noteikt arī šīs konkrētās lietas ietvaros, par ko atsevišķi nebūtu bijis jāmaksā ne valsts nodeva, ne arī izdevumi par pavēstu nosūtīšanu. Tādējādi tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājam nav jānes atbildība par prasītājas izvēlēto šādu pierādījumu nodrošināšanas kārtību un tiesāšanās izdevumi 33,20 *euro* apmērā, kas prasītājai radušies citā tiesvedībā, ir noraidāmi.

[14.5] Prasītāja lūgusi piedzīt ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta sniegto juridisko palīdzību lietā 430,62 *euro* apmērā (*lietas 115. lapa*).

Lietas materiālos iesniegti vairāki rēķini un darbu pieņemšanas–nodošanas akti (*lietas 114.-127. lapa*), kuru izpildi nodrošinājis zvērinātu advokātu birojs „Dzanuškāns & Partneri". Lietas materiālos atrodas komercpilnvaras, ko prasītāja izsniegusi zvērinātam advokātam Jānim Dzanuškānam (*lietas 16.–17., 182. lapa*) un orderis Nr. 132/2019 un Nr. 24/2022 (*lietas 22., 220. lapa*), kā arī zvērinātai advokātei Sandrai Heidingerei izsniegtās komercpilnvaras (*lietas 110.-111., 191. lapa*) un orderis Nr. 23/2020 (*lietas 112. lapa*).

Civilprocesa likuma 44. panta otrā daļa noteic, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības iesniegšanas labprātīgi apmierinājis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 1. punkta a) apakšpunktu atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nepārsniedz 8500 *euro*, atlīdzināmi to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka pastāv pamats piedzīt no atbildētāja prasītājas labā ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzību lietā 430,62 *euro*.

[14.6] Civilprocesa likuma 44. panta pirmās daļas 3. punkts paredz, ka izdevumi sakarā ar rakstveida pierādījumu iegūšanu atlīdzināmi to faktiskajā apmērā.

Ievērojot minēto, no atbildētāja prasītājas labā piedzenami ar ekspertīzes veikšanu saistītie izdevumi 306,14 *euro*, kuru apmēru apliecina Valsts

tiesu ekspertīžu biroja 2018. gada 2. jūlija priekšapmaksas rēķins Nr. 106-18 un 2018. gada 10. decembra rēķins Nr. 106-18i (*lietas 54., 55. lapa*).

[15] No Civilprocesa likuma 42. panta pirmās un otrās daļas izriet, ka nesamaksātie tiesas izdevumi proporcionāli piedzenami no pusēm. Kopējie ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu saistītie izdevumi ir 3,74 *euro* (*lietas 2. lapa*), bet prasītāja, ceļot prasību tiesā, samaksājusi 3,20 *euro*, līdz ar to secināms, ka nav veikta ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu 0,54 *euro* samaksa (3,74 –3,20).

Ievērojot minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka no atbildētāja valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 71,49% apmērā, t.i., 0,39 *euro*, bet no prasītājas – 0,15 *euro* (28,51 % apmērā).

[16] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nosakāms 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8. pantu, 42. panta pirmo daļu, 193., 204.[1], 430., 432., 434. pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, AS „Gaso", reģistrācijas numurs 40203108921, labā:

- neuzskaitītās dabasgāzes patēriņa maksu 171,91 *euro* un līgumsodu 171,91 *euro*;

- tiesāšanās izdevumus: samaksāto valsts nodevu par prasības pieteikumu 249,84 *euro*, valsts nodevu par prasības nodrošināšanu 70 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,29 *euro*, par liecinieka nopratināšanu 5 *euro*, ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzību lietā 430,62 *euro* un ar ekspertīzes veikšanu saistītos izdevumus 306,14 *euro*, kopā 1 337,71 *euro*.

Parādsaistību summu ieskaitīt AS „Gaso", reģistrācijas Nr. 40203108921, norēķinu AS „Citadele banka" kontā Nr. LV74PARX0020531040001.

Noteikt AS „Gaso", reģistrācijas Nr. 40203108921, tiesības par laika periodu pēc sprieduma labprātīgās izpildes termiņa beigām līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, likumiskos 6 % (seši procenti) gadā no kopējās ar spriedumu piedzītās summas 1 681,53 *euro*, ievērojot Civillikuma 1763. panta nosacījumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Noraidīt AS „Gaso prasību pret /pers. B/ daļā par valsts nodevas par pierādījumu nodrošināšanu 30 *euro*, ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu par pierādījumu nodrošināšanu 3,20 *euro*, kopā 33,20 *euro* piedziņu.

Noraidīt AS „Gaso" lūgumu par pārmaksātās valsts nodevas 41,64 *euro* atmaksu.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,39 *euro*.

Piedzīt no AS „Gaso", reģistrācijas Nr. 40203108921, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,15 euro.

Maksājuma rekvizīti ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu apmaksai ir šādi:

saņēmējs - Tiesu administrācija,

konta Nr. - LV51TREL2190458019000,

NMR 90001672316,

saņēmēja banka - Valsts kase,

mērķis - 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr. C33234920.

Noteikt /pers. B/ un AS „Gaso" sprieduma labprātīgas izpildes termiņu tiesas izdevumu samaksai 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas Augstākās tiesas Senātā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā, un iemaksājot drošības naudu 300 EUR Augstākās tiesas depozītu kontā Nr. LV83TREL8280010000000; saņēmējs: Latvijas Republikas Augstākā tiesa, reģistrācijas Nr. 90000068892; saņēmēja banka: Valsts kase; klasifikācijas kods F22010010.

Spriedums sastādīts un pieejams tiešsaistes sistēmā 2022. gada 13. oktobrī.

Tiesnese	Inese Strelča
Tiesnese	Ilze Celmiņa
Tiesnese	Ligita Gavare